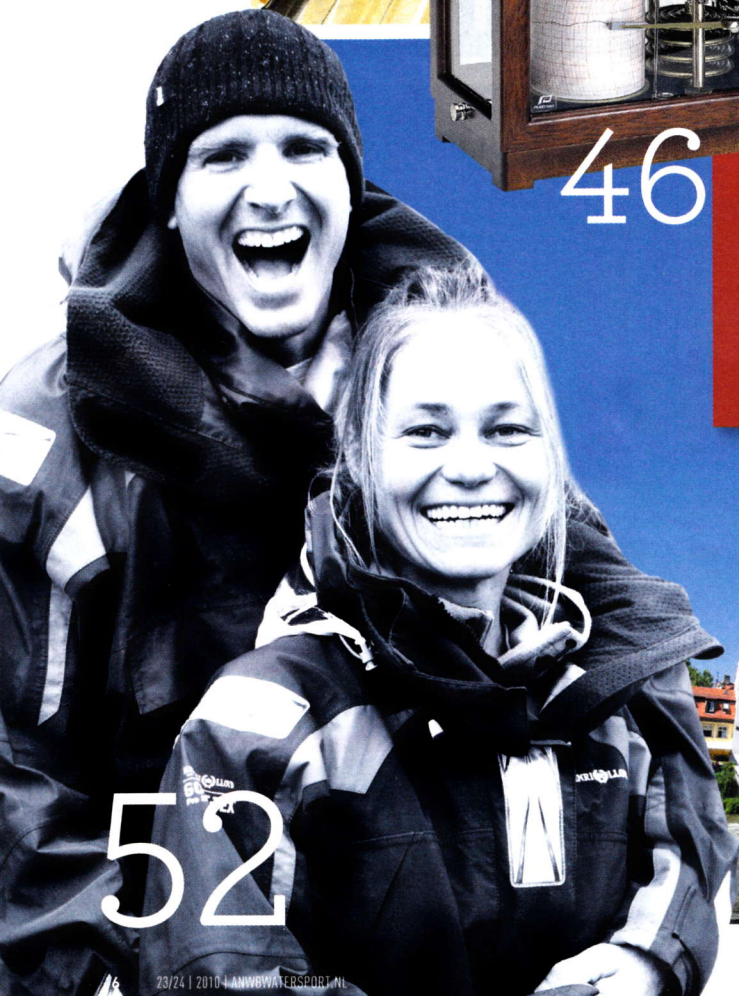

In dit nummer

Thuis

We zijn tegenwoordig vaker en langer op de boot (gemiddeld 38 dagen per jaar) maar er wordt niet méér gevaren. Rara. De boot als tweede huis, steeds meer voorzien van alle gemakken, om je er helemaal thuis te voelen.

Ysbrand Endt en Christa ten Brinke

Samen **SOLO**

Thuis. Wat is dat, als je solo op een bootje zit midden op de oceaan? En als je partner in exact zo'n zelfde schuitje zit? Komend jaar gaan ze het ontdekken, het solozeilerskoppel Ysbrand Endt en Christa ten Brinke, tijdens de Mini Transat.

TEKST LEONARD VAN DEN BERG | FOTO'S HEIN VAN DEN HEUVEL

H

et is een wonderlijk koppel, Ysbrand en Christa. Beiden 39, schijnbare tegenpolen. Hij is de prater, de dominante.

Ysbrand runt al jaren een mediabureau met vijftien medewerkers dat MKB-ondernemers helpt met slim adverteren. Een extroverte jongen met een doelgerichte en analytische benadering, een zelfverzekerd verhaal en perfectionistische trekjes. Die altijd streeft naar het maximale resultaat. Als hij voor een wedstrijd zeventig liter water meekrijgt, gaat er bij de start al veertig liter overboord. Hij weet dat hij aan dertig genoeg heeft, en dan waarschijnlijk nóg tien liter overhoudt.

Christa lijkt in veel opzichten zijn tegenpool. Introvert, een 'stil water'. Geneigd tot bezinning en reflectie. Het lijkt geen toeval dat ze een baan heeft achter de schermen, als theatertechnicus: belangrijk, maar buiten de spotlights. Zo iemand die zonder daarvoor aandacht te vragen eindeloos kan volhouden. En in stilte bergen verzet. Dit hebben ze gemeen: ze willen het leven puur leven. In het ritme van de natuur: weer en wind, getij, zon, maan en zee. Met het tempo van de elementen. 'Optimaal leven' noemen ze dat. Ze erkennen dat het een verslaving is. Die ze uiteindelijk ongeschikt maakt voor een normaal gestructureerd leven aan de wal. Want die afzondering en het pure van de elementen, dat blijft ze trekken. Samen, maar ook alleen.

Thuis staat voor veiligheid

Wat is 'thuis' voor deze twee overtuigde solozeilers? Ysbrand: "Voor mij is het daar waar ik de omstandigheden naar mijn hand kan zetten. Waar ik de sfeer kan creëren waarbij ik me lekker voel." Hij geeft direct toe dat hij streeft naar controle. Een trek die zeker verband kan houden met zijn jeugd. Als zoon van de bekende journalist Friso Endt trof de jonge Ysbrand zijn vader weinig thuis, en ook zijn moeder werkte in de journalistiek en was veel buitenshuis. "Geen verwijt hoor, maar ik was wel wat je noemt een sleutelkind. Mijn ouders

waren veel aan het werk. Het hebben van kinderen was niet het belangrijkste in hun leven. Dus dan leer je jezelf wel redden. Op mijn zesde ging ik zelf naar school."

Het contrast met Christa's thuisgevoel kan bijna niet groter. Christa: "Voor mij staat 'thuis' juist voor veiligheid. Ik ben opgegroeid in Nederhorst den Berg, in een gezin met vader, moeder en twee zussen. Mijn moeder was thuis als ik uit school kwam. Een gevoel van geborgenheid. Ik herinner me dat ik als klein kind bang was voor de wind, en dat ik wel eens met oordoppen sliep om het gieren niet te horen. Waarom dat was? Geen idee. Later ging ik surfen op de Spiegelplas, vanaf mijn achtste. Een heel verschil met solo de oceaan overzeilen ja..." Ze lacht. "*You have to face your fears*, toch? De werkelijke reden dat ik vaar, is dat ik altijd van mezelf heb gedacht dat ik in een soort verlamming zou schieten zodra dingen écht lastig of gevaarlijk worden. Dat wilde ik testen. Bewijzen dat het niet zo is. En inderdaad. Zeilen, en dan met name solozeilen, is voor mij een manier om te laten zien dat ik me wél red als het nodig is."

Inmiddels zijn ze tien jaar bij elkaar. Hun thuis is in Hilversum, een vooroorlogse woning pal naast de befaamde tennisvereniging Het Melkhuisje. Hun liefde begon op een zeilboot in Amsterdam, waar zij met een groep vriendinnen een zeildagje hield en hij hun instructeur en gastheer was. Van het een kwam het ander. Hij zeilde al langer, zij had "geen zin om hem alleen maar uit te zwaaien" en ging mee. Samen zeilen gaat ze prima af. Maar solo geeft ze een nóg grotere uitdaging, en meer voldoening. Inmiddels kwalificeerden ze zich allebei voor de Mini Transat 2011 door minstens eenmaal een 1000-mijls solotocht te volbrengen met hun slechts 650 centimeter korte zeilracer. Nu zoeken ze alleen nog een tweede boot, dan kan het avontuur beginnen: de oceaan over naar Salvador. Samen. Solo.

Hun woonkamer is prettig rommelig; overal slingeren zeilspullen en trossen rond. Is het plekje in Hilversum ook echt 'thuis' voor ze? "Dit huis is wel thuis, we zijn hier best graag. Meer thuis dan dit hebben we niet nodig", vindt Christa. "Maar het is niet zo dat we er heel erg aan gehecht zijn. Ik zou ook makkelijk ergens anders kunnen wonen", zegt Ysbrand.

Ook hun eigen 650 is volgens de twee niet echt 'thuis'. "We doen wel dingen om ons de boot eigen te maken. Je past zaken waar mogelijk naar je wensen aan. En als de een solo gaat varen, verstopt de ander regelmatig kleine briefjes op verschillende plekken in de boot, die je dan gaandeweg ontdekt als je op zee bent. Andere

"Vroeger thuis? Mijn ouders waren veel aan het werk. Het hebben van kinderen was niet het belangrijkste in hun leven"

Ysbrand Endt

alles. Solozeilen is zó intensief, zo puur, zo *basic*." Christa weet waarover ze praat. Doordat ze bij haar kwalificatietocht te weinig methanol bij zich had, kon ze niet genoeg elektriciteit maken voor de stuurauto-maat. Daarom stuurde ze overdag met de hand. Klinkt eenvoudig, maar binnen een paar dagen was Christa helemaal uitgeput en kreeg ze wonderlijke hallucinaties. "Dat heb ik heel vaak gehad. Elke dag stapten er een paar mensen aan boord. Ik zie ze nog voor me, mijn *'imaginary friends'*. Ze deden niet veel. Ze zaten daar

"Ik herinner me dat ik als klein kind bang was voor de wind, en dat ik wel eens met oordoppen **sliep** om het gieren niet te horen"

Christa ten Brinke

details van thuis zijn twee kleine Boeddhabeeldjes, een verwijzing naar een overleden nichtje, en een geurende kaart die Christa kreeg van een vriendin. Maar als je een wedstrijd zeilt, ben je meestal alleen daarmee bezig. En thuis is toch vooral samen zijn. Dat merk je als je *dual handed* gaat zeilen – dan voelt het toch alsof je thuis als het ware meeneemt."

Even valt er een stilte. Dan zegt Christa. "Ik denk dat *jij* voor mij 'thuis' bent. Dat merkte ik tijdens mijn kwalificatietocht, mijn 1000 mijl solo. Als ik het dan even zwaar had, dacht ik regelmatig: hij is gewoon aan boord. Dat geloofde ik dan écht, ik wist het zéker: hij is nu even uit het zicht, maar is vast in de kajuit. Vreemd? Ja, misschien wel. Het komt uit een instinctief vertrouwen, omdat Ysbrand meestal heel goed weet wat hij doet. Maar niks verontrustends hoor. Als er iets mis gaat, weet ik zelf tegenwoordig ook echt wel wat ik moet doen."

Haar 1000-mijls kwalificatiezeiltocht heeft op Christa diepe indruk gemaakt. "Dat was het zwaarste, het heftigste én het mooiste wat ik ooit heb meegemaakt. Je weet vooraf niet of je het kunt, maar wel dat je het moet doen. Vooral de dagenlange afzondering. Het is zó intens, alles komt naar de oppervlakte. Je hebt 24 uur per dag de volledige verantwoordelijkheid voor

gewoon, tegen de reling aan de hoge kant. 'Nou, jullie helpen ook niet veel...!?', flapte ik er dan uit. 'Jullie zitten daar maar. Wat heb ik daar nou aan?' Eén keer zaten ze zelfs aan de lage kant. Ik herinner me nog dat ik daar zwaar geërgerd over was. 'Als jullie dan toch niks doen, ga dan tenminste aan de hoge kant zitten!'" Ysbrand volgde de prestaties van zijn partner vanaf de vaste wal. En hoewel hij wist van haar extreme slaapttekort en vermoeidheid, was hij er toch gerust op dat ze 't zou volhouden. "We hebben al heel veel samen gezeild en als ik slaap, slaap ik. Christa weet dan altijd uitstekend wat ze moet doen. De enige keer dat ik me zorgen maakte, was toen ze op de scheepvaartroute kwam te liggen met praktisch geen wind. Die grote jongens stoppen echt niet voor je – die merken het niet eens als ze over je heen varen... Maar ook dat heeft ze prima opgelost."

Alles onder controle

Ook Ysbrand zelf, die toch graag alles onder controle heeft, kreeg het in de voorbereidingen zwaar. Op 22 augustus, de tweede etappe van de Les Sables-Açores-Les Sables-race, brak hij bij windkracht 6-7 zijn mast toen zijn 650 op snelheid in een golf dook. "Ik had flink gepusht, maar niet te hard. Ik voer op de

automatische besturing en had al erg moeten wennen dat die onder deze onrustige omstandigheden de boot toch steeds precies in het gareel hield. Maar de snelheden die je dan vaart - 16, 17 knopen - zijn in zo'n 650 echt hard. Het is een soort brede surfplank, hè. Alles gaat trillen en vibreren, dus je gaat ook aan alles twijfelen. Houdt je boot het wel, is je trim wel goed? Plotseling kwamen er twee golven kort na elkaar. Op de stuurinrichting nam de boot de eerste prima. Maar de tweede golf zette de boot zó in de volgende. Ik was op dat moment benedendeks en hield me vast aan het luik, maar kwam door de klap bij de mast terecht. Ik

“Zodra je terugkomt op de kade, valt al dat afzien bijna letterlijk van je af. Een soort **thuiskomen** - áls dat al bestaat”

Ysbrand Endt

hoorde achterin een geluid, toen brak de mast. Het ging heel snel. Pas achteraf hoorde ik hoe: het bakstag werd door de stopper getrokken.”

Meteen toen hij opkrabbelde en de ravage overzag, nam de controlfreak weer de overhand. “Onder zulke omstandigheden ga je heel rustig de dingen doen die nodig zijn. Eerst de veiligheid. En dan kijken hoe je toch nog zo vlot mogelijk kunt varen. Want je weet dat je nog een eind van de volgende haven bent, zo'n 350 mijl.” Gek genoeg, hoe stressvol ook, toch wist Ysbrand zich in zekere zin ‘thuis’: geen paniek, snel weer de boel naar je hand zetten. “Meteen heb ik de radio aan de praat gemaakt en een noodtuig gemaakt, waarmee ik twee knopen liep. Dat heb ik in de dagen daarna verbeterd tot een soort sprietzeil, met de brede kant boven. Daarmee haalde ik zelfs tot 6 tot 7 knopen.”

Uiteindelijk voer hij vier dagen met zijn noodtuig. Toen hij eenmaal weer voet zette op Franse bodem, werd hij als een held onthaald. “De Fransen zijn veel meer bij zeezeilen betrokken dan hier in Nederland. Ze weten wat je doormaakt als het je overkomt, ze kennen het gevoel. En ondertussen voelde ik me juist zo ontzettend klote dat ik de boot had vernield. Zelfverwijt. Ik vroeg later aan Chris of ze niet boos op me was. Had ook geen idee wat ik fout had gedaan; ik voer precies de windhoeken met de bijbehorende zeilvoering die we hadden uitgezocht. Ik heb heel vaak gecontroleerd of ik te veel zeil had staan en moest terugschakelen. Dat was gewoon niet zo. Dat heb ik ook vergeleken met de anderen om mij heen.” Met gepaste trots vertelt hij dat zijn noodtuig inmiddels zelfs bij de trainingen van 650-zeilers is gebruikt als voorbeeld.

Wonderlijk type schip

Het lijkt nog ver weg, maar straks is het zo ver: dan varen ze ieder op een eigen 650 de Mini Transat van La Rochelle via Funchal (Madeira) naar Salvador in Brazilië. Een eigen schip (de 758) en een gehuurde. Hun 758 ligt na de mastbreuk inmiddels weer volledig hersteld in Lelystad. Het is een wonderlijk type schip, vinden Christa en Ysbrand. Niet thuis, maar wel bijzonder. “Het zijn razend knappe bootjes. Onzinkbaar. Je kunt ermee over de oceaan, maar ze passen ook op een trailer achter de auto. De tweede wordt een huurboot, want twee in eigendom is toch te gortig.”

Op de slotvraag ‘waarom’ heeft Ysbrand een verrassend kort antwoord: “De zoektocht onderweg is een doel op zichzelf. We zijn verslaafd aan het solostuk en aan het afzien. Want dat is het. Maar zodra je terugkomt op de kade, valt dat bijna letterlijk allemaal van je af.” Een soort thuiskomen - áls dat al bestaat. ↓